Hoofdlijnen beleid binnen- en buitensport-accommodaties

Presentatie 30 oktober 2025

Inhoud presentatie

1. Aanleiding en doel
2. Vervolg proces
3. Externe analyse binnen- en buitensportverenigingen en accommodaties
4. Welke sporten ondersteunt de gemeente op welke manier?
5. Concept Kaders
6. Financiële consequenties

1. Aanleiding en doel

- We hebben nu geen beleid over sportaccommodaties
- We werken wel volgens bepaalde kaders, maar deze zijn impliciet
- We maken sportaccommodatiebeleid expliciet, door beleidskaders aan de raad voor te leggen
- Doel van dit proces: beleidskader binnen- en buitensportaccommodaties ter besluitvorming voorleggen aan de raad (planning: begin 2026 in besluitvormende vergadering)
- Doel presentatie: u informeren over de concept kaders. En feedback op deze kaders vragen

2. Vervolg proces

Augustus

Presentatie college

Richting bepalen, voorlopige keuzes maken

September/oktober

Bijeenkomst sportverenigingen

Beeldvormende vergadering 30 oktober

November/december

Communicatie sportverenigingen

Uitwerking beleidskader, college stelt stukken vast voor besluitvorming raad

Q1 2026

Oordeelsvorming en besluitvorming

(Definitieve agendering volgt)

3. Externe analyse binnen- en buitensportverenigingen en accommodaties

- Gesprekken met verenigingen vinden nu plaats
- Onderzoek Mulier Instituut is gereed

Analyse binnensport

- **Aantal accommodaties**: 11 gemeentelijke gymzalen en 3 sporthallen (o.a. De Mene, Hanzehal, Zuidveen).
- **Veel gebouwen zijn gedateerd**, matig geïsoleerd, en voldoen niet aan de moderne normen van toegankelijkheid.
- **Bezetting**: grote verschillen in gebruik (sommige zalen overbezet, andere onderbenut).
- **Beheer en exploitatie**: wordt uitgevoerd door onderwijs en Actief Zutphen, met verschillende huurtarieven en afspraken.
- **Duurzaamheidsopgave**: veel zalen hebben energielabel D of slechter.
- **Onderwijs maakt overdag veel gebruik van gymzalen**, sportverenigingen in de avonden.
- **Multifunctioneel gebruik** beperkt: er zijn kansen voor intensiever gebruik (denk aan buurtfuncties, opvang, zorg).

Analyse binnensport - vervolg

- **Capaciteit is op gemeentelijk niveau voldoende**, maar de **lokale knelpunten** maken aanpassing noodzakelijk.
- De **nieuwe accommodatie aan de Keucheniusstraat** is een strategisch belangrijk project dat meerdere knelpunten tegelijk kan oplossen.
- Er is **ruimte voor optimalisatie** Actief Zutphen werkt samen met scholen en verenigingen aan optimalisatie rooster, en inzet buiten de piekmomenten. Accommodaties kunnen nog beter ingericht zijn waardoor meer gebruik van accommodaties mogelijk is.
- **Structurele dialoog** gemeente en Actief Zutphen hebben met schoolbesturen en sportverenigingen gesprek om het gebruik beter af te stemmen op de werkelijke behoefte en om draagvlak te creëren voor flexibel gebruik.

Analyse buitensport

- **Gemeente zal twee jaarlijks monitoren**
  Op basis van inwonersgegevens, verenigingsmonitorgegevens zal behoefte aan binnen – en buitensportaccommodaties in capaciteit op elkaar afgestemd blijven.
- **Hoge bezetting & knelpunten voetbal**
  Veldbezetting is hoog (vooral voetbal en tennis); verenigingen vinden tekort aan kwalitatieve voetbalvelden.
- Tekort aan veld bij AZC
- **Gebruikerservaringen wisselend**
  75% ervaart geen knelpunten; voetbalverenigingen vragen om betere velden en kunstgras; rugby wil eigen veld.
- **Toekomstige behoefte (2030-2040)**
  Binnen: aanbod voldoende mits goed benut – nieuwbouw nodig.
  Buiten: capaciteit voetbalvelden voldoende behalve AZC en minimum kwaliteitsnorm behoeft aandacht
- **Beleidsaanbevelingen**
  Jaarlijkse monitoring, afwegingskader ontwikkelen, lokale effecten van groei blijven volgen.

4. Welke sporten ondersteunt de gemeente op welke manier?

- De gemeente kan een sport faciliteren door middel van beschikbaar stellen van een accommodatie (tegen maatschappelijk tarief), of juist niet (sportaanbieder moet zelf voor accommodatie zorgen; gemeente zou wel mee kunnen denken).
- We willen in het beleidskader een aantal criteria vastleggen, waarmee we kunnen bepalen op welke manier de gemeente een bepaalde sport faciliteert (‘basissporten en niet-basissporten’).
- Criteria: zie volgende dia en notitie

Criteria

- De sport vindt niet plaats in de openbare ruimte
- De sport wordt niet op de commerciële markt aangeboden;
- De sport kan zonder gemeentelijke steun niet worden aangeboden.
- Het doel van de vereniging of organisatie die de sport aanbiedt is onder andere dat sportbeoefening plaats vindt zonder winstoogmerk;
- De sportvereniging is financieel gezond, heeft een ledenaantal dat past qua capaciteit bij de voorzieningen, heeft een toekomstbestendig bestaansrecht (op basis van kengetallen werkkapitaal, liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit);
- De sportvereniging staat ingeschreven bij de kamer van koophandel;

De beheer- en eigendomssituatie is als volgt:

- Sport gerelateerde accommodaties en basisvoorzieningen zijn in eigendom van de gemeente
- Het beheer is deels in handen van de gemeente/Actief Zutphen en een vrijwilligersvereniging of vrijwilligersorganisatie.
- De gemeente is grondeigenaar.
- De sportaccommodaties en basisvoorzieningen voldoen aan de NOC* NSF- en of betreffende sportbondnormen.
- Kernoverstijgende sport, is een sport(vereniging/locatie) waar nog capaciteit benut kan worden. Bijv.Atletiek
- Sociaal – veiligheid governance 4V,s

Zutphen

Nieuwe sporten = nieuwe sport voor de gemeente

Voorwaarde om een nieuwe sportvereniging/sport financieel als gemeente te stimuleren is dat deze nieuwe sport/sportvereniging voldoet aan gestelde voorwaardelijke en algemene criteria.

Eerste jaar wil gemeente X % investeren in sportaccommodatie en/of veld.

Eerste jaar wil gemeente financieel X % van de aanloopkosten (sportstimuleringssubsidie) van de sportvereniging betalen.

Als een nieuwe sportvereniging na 2 jaar bewezen heeft nog steeds aan de gestelde criteria te voldoen, dan wil de gemeente X investeren, renoveren in accommodatie en/of velden en wordt het gefaciliteerd zoals bij alle basissporten.

Op welke manier faciliteren we basissporten?

- Als we een sport(aanbieder) op basis van de genoemde criteria beschouwen als basissport, op welke manier faciliteren we die sportaanbieder?

  → Gemeente zorgt voor aanleg, onderhoud (volgens demarcatie) investeringen en renovaties in sportaccommodaties/velden en een eerste investering in bijbehorende sportvoorzieningen (dug out, lichtmasten e.d.).

  → Gemeente realiseert sportaccommodaties volgens bonds- en/of NOC*NSF-normen, CROW B- , beheerplannormen en de wettelijke normen. Bij evt. noodzakelijke uitbreiding na drie jaar op dat moment ook eerst het overschot aan velden gebruiken wat er gemeentebreed is. Samenwerken, clusteren waar mogelijk, multifunctioneler werken.

  → Gemeente draagt zorg om de eigen bestaande accommodaties zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk te maken en bij nieuwbouw accommodaties realiseert de gemeente gecertificeerde toegankelijkheid van de accommodatie.

Op welke manier faciliteren we basissporten?

Als we een sport(aanbieder) op basis van de genoemde criteria beschouwen als basissport, op welke manier faciliteren we die sportaanbieder?

1. M.b.t. bestaande sportvelden zorgt de gemeente ervoor dat de sportvelden zo veel mogelijk milieuvriendelijk en in overeenstemming met de Green Deal uitgevoerd zijn.
2. Gemeente verduurzaamt nieuwe eigen sportaccommodaties in het verlengde van de Klimaatafspraken en zorgt er voor dat nieuwbouw voldoet aan de Bijna Energie Neutrale Norm (BENG)-norm. Bestaande eigen sportaccommodaties worden zoveel mogelijk door de gemeente verduurzaamd.
3. Gemeente houdt een gefaseerde controle per sportveldtype en sportaccommodatie. De keuring gebeurt eens per 2 jaar voor natuurgrasvelden en sportaccommodaties en jaarlijks voor kunstgrasvelden (vanwege milieuzorgplicht), waardoor kosten worden beperkt zonder in te boeten op kwaliteit.
4. De gemeente zal o.a. via Actief Zutphen en andere organisaties verenigingen uitvoerend laten ondersteunen d.m.v. sportcoaches, energiedeskundige, vrijwilligersondersteuning e.d.
5. Sportparken worden overdag opengesteld voor gebruik, mits er toezicht is.
6. Sportparken worden zoveel mogelijk multifunctioneel gebruikt

5. Concept kader

Aanbod en capaciteit

Als een vereniging groeit, kan de vereniging vragen om een **uitbreiding** (bijvoorbeeld een extra voetbalveld).

Voorstel

Als uitbreiding nodig is (bijvoorbeeld een extra veld, extra accommodatie), gaan we uit van de norm, en moet de behoefte aan uitbreiding gedurende 3 jaar bewezen worden. Daarnaast kijken we in eerste instantie, bij een kleine overschrijding van de norm, naar gebruik van een veld of een accommodatie respectievelijk op een ander sportpark of een andere sportaccommodatie. Dit veld of de accommodatie wordt dan voor de duur van minimaal 10 jaar gehuurd, uitgangspunt is dat de huurperiode parallel loopt aan de bestaande huurovereenkomst.

Aanbod & capaciteit

Als een vereniging een verloop van leden ervaart en er sprake is van een dusdanige **krimp** dat er op basis van de capaciteitsnorm gesteld kan worden dat er of een veld minder nodig is of minder uren sportaccommodatie, dan kan worden bekeken welke gevolgen dat moet hebben voor het gebruik van de sportaccommodatie door de betreffende vereniging.

Voorstel

De gemeente of Actief Zutphen onderzoekt elke drie jaar of de vereniging onder de capaciteitsnorm zit en omliggende verenigingen geen extra veldbehoefte hebben. Is dat het geval dan bekijken we hoe we een veld een andere sportfunctie kunnen geven.

Beleidsmedewerker sport zal jaarlijks de ledenaantallen in relatie met veld- en accommodatiebehoefte bij verenigingen opvragen.

Spreiding

Spreiding buitensportaccommodaties is goed, voorlopig geen keuzes nodig.

Spreiding binnensportaccommodaties: relatief veel verouderde gymzalen, moeten vervangen worden. Keuze kan zijn om in de komende jaren als uitgangspunt te nemen dat meerdere (circa 3) gymzalen vervangen worden door een sporthal.

Criteria die in de toekomst bepalend zijn voor type sportaccommodatie en spreiding:

→ Bezettingsgraad

→ Binnen de afstandsnorm, op voorwaarde dat de af te leggen afstand veilig is

→ Beschikbare locaties

→ Gebruik onderwijs en sportverenigingen

→ Wijk functie

→ Multifunctioneel gebruik

→ Financiën (exploitatie en investeringen)

Afweging Sportzaal versus Sporthal aan de Keucheniusstraat

- Criteria
- Onderwijsbehoefte
- Sportbehoefte
- Businessplan geeft alle input om een goede afweging te maken

Breedtesport en topsport

Voorstel:

Inzet op breedtesport en ondersteuning bieden aan talenten voor wie de kosten vanwege beperkte financiële draagkracht een belemmering vormen.

Afwegingskader type sportvelden

Voorstel

Allereerst moet er aantoonbare noodzaak zijn om een veld te vervangen en of uit te breiden.

Onvoldoende bespeelbaarheid van het veld, na herhaaldelijke reparaties blijkt dat het veld nog onbespeelbaar is. Veld door KNVB wordt afgekeurd. Dan wordt er elders of ter plekke evt. een kunstgrasveld aangelegd of vervangen.

Alleen als er ruimtegebrek is op het terrein van de vereniging en in omliggende omgeving kan er geen natuurgrasveld aangelegd worden. Dit rechtvaardigt de investering om een gecertificeerd kunstgrasveld te investeren.

Als blijkt dat een veld noodzakelijk vervangen moet worden dan vervangen we in principe een gelijk type veld, tenzij de behoefte aantoonbaar laat zien dat veldtype anders moet zijn zodat benodigde capaciteit aansluit bij type veld en aantal velden.

6. Financiële consequenties

De financiele consequenties van de beleidskeuzes zullen gedurende dit proces voordat er een definitieve beleidskadernota is opgesteld nader onderbouwd worden

BUITENSPORT

Kosten per sportpark op basis van kwaliteitsnormen CROW B, BOND- EN NOC NSF NORMEN, grasvelden 2 a 5 cm hoog gras(frequentiebestek, green deal, zorgplicht gemeente boomonderhoud e.d.) in beeld gebracht worden:

- De kosten in beheerplan betreffen voornamelijk onderhoud van de Velden
- Eenmalige investeringen m.b.t. sportgerelateerde investeringen zoals ballenvangers, doelen dug outs, lichtmasten e.d.
- Posten die nu nog niet in de begroting zijn opgenomen en of in een algemeen budget zijn ondergebracht (gazons, afrastering complexen, schade ballenvangers, groen op alle complexen, bestrating, onderhoud sloten). En watergangen, inspecties op alle investeringen
- Extra Velden
- Greendeal Kosten

- Dit zal leiden tot een financiele meerjarenplanning

6. Financiële consequenties

BINNENSPORT

- Kosten zullen op norm niveau geraamd worden omdat we nog in een zeer vroeg stadium zitten
- Staat van onderhoud van huidige sportaccommodatie en onderzoek (Mullier) wijzen uit dat er gymzalen moeten worden gesloopt en er nieuwe accommodatie voor terug moet komen
- Kosten Keucheniusstraat afhankelijk van keuze sportzaal (2 gymnastiekzalen) of een sporthal (3 gymnastiekzalen)
- Verder onderzoek en strategische keuzes zullen uitwijzen welke accommodaties wanneer nog meer gesloopt moeten worden en wat voor accommodaties hiervoor terug moeten komen (eind dit jaar zou dit duidelijk moeten zijn)
- Kosten om aan NOC NSF en Bondsnormen te voldoen
- Accommodatiekosten om te blijven voldoen aan wettelijke eisen
- Evt. (terug) overname De Kei kostenneutraal (einde contract 2029)
- Dit zal leiden tot een financiele meerjarenplanning

Bedankt voor jullie aandacht.

Stefan Rasing

s.rasing@zutphen.nl

Zutphen.nl

Zutphen